

tők, ennél fogva ezekre nézve az igazgatónak, mint a rt. kereskedelmi meghatalmazottjának, megvolt a felhatalmazása és így az alperes nem védekezhetik azzal, hogy alapszabályai szerint két igazgatósági tag együttes intézkedése volna szükséges. Más kérdés volna, ha valamely *végleges tervezésre* vagy kiviteli megbízásra került volna a sor, mert ehez már feltétlenül szükséges lett volna az alapszabályszerű cégjegyzés.

A döntés teljesen megfelel a törvény szellemének és számol a gyakorlati szükségletekkel. Elvégre aligha tekinthető fel, hogy az ügyvezető-igazgatót az építész dezavualni tartoznék olyképp, hogy vele egyedül nem hajlandó még konferenciákat sem folytatni, hanem kerítse nek elő még egy igazgatót; viszont természetes, hogyha egy végleges megbízásról van szó, akkor a szerződő építészről megkívánható az a gondosság, hogy a szerződésnek alapszabályszerű cégjegyzését kívánja.

F . P.

Két veszélyes üzem balesete. Tudvalevő, hogy a Kuria 551. számú polgári jogi elvi határozata szerint ha a kárt két veszélyes üzemnek a működése az üzemnek körében idézte elő, a veszélyes üzemekre vonatkozó szabályoknak az egyik vagy a másik fél javára alkalmazása helyett a felelősség megállapításánál az általános magánjogi szabályok irányadók. Kiindul a határozat abból a megfontolásból, hogy a veszélyes üzemek tárgyi felelősségét a balesetet szenvedővel szemben a gyakorlatban az üzem veszélyessége, tehát a baleset okozásának nagyobb eshetősége indokolja. Nincs tehát logikai oka e szigorúbb szabályok alkalmazásának akkor, ha két egyformán veszélyes üzem okozta és szenvedte a balesetet, mert itt mindkét üzem egyaránt való veszélyessége e kivételes szigorú szabályok érvényesülését az egyikkel szemben a másik ugyancsak veszélyes üzem javára nem indokolja és így önmaguktól az általános vétkességi szabályok jönnek tekintetbe. De a tárgyi felelősség alkalmazása is lényegileg ugyanide vezetne, mert a tárgyi felelősség alól mentesítő körülmény a sértett fél kizárólagos vétkességének igazolása a veszélyes üzem részéről, így tehát két veszélyes üzem találkozásánál ahhoz, hogy az egyik magát exculpálja és a másik kártérítési felelősséget megállapíttassa, a másik fél kizárólagos vétkességét kellene igazolnia.

Egyes ítélőtáblák ellenkező gyakorlata folytán vitássá vált ennek az 551. sz. polgári elvi határozatnak a Kuria 84. számú teljes ülési döntéséhez való viszonya. Mint ismeretes, ez a teljesülési határozat az alkalmazott cselekményeiért való felelősség kérdésében általános elvként a culpa in eligendo alapján való felelősséget mondja ki, kivételt tesz azon-

ban a tárgyi felelősség irányában, amennyiben annak alkalmazását külön törvény, vagy az üzem, foglalkozás veszélyessége, terjedelme, természete indokolja. A győri kir. ítélőtábla döntéseket hozott, melyek az 551. számú elvi határozatnak a 84. számú teljes ülési határozat keretében való alkalmazásaként kimondták, hogy két veszélyes üzem találkozása esetén azonban a 84. számú teljes ülési döntés területén is az általános szabályok alkalmazandók, tehát az alkalmazottért való felelősség a culpa in eligendo eseteire szorítkozik. Logikailag ez ellen a következtetés ellen kifogás fel nem igen hozható, legfeljebb az, hogy a 84. számú teljes ülési határozat keretében nem egyedül a veszélyesség a kivételes szabály alkalmazásának az indoka, hanem külön törvény, az üzem természete és terjedelme is, tehát még ennek az állásfoglalásnak helyesége esetén is lehet szó a tárgyi felelősség alkalmazásáról, ha az egyik üzemnél az üzem terjedelme, vagy egyéb természete ezt célszerűvé teszi.

Ha azonban a logikai magyarázat mellett a belső értelmet és a célszerűséget is figyelembe vesszük és a formailag helyes következtetést így módon az anyagi igazság szempontjából felülbíráljuk; megszorító értelmezéshez kell jutnunk. Mint említettük a balesetért való vétkesség kérdésében kétoldali tárgyi felelősség alkalmazása nehézségekre vezetne és végeredményben ugyanoda juttánánk, mint a vétkességi elv keresztülvitelével, a kétoldalon való tárgyi felelősség a vétkesség kérdésében mintegy paralizálná egymást és logikai ellentétekre vezetne; ellenben az alkalmazottért való tárgyi felelősség terén annak indkét oldalon való érvényesülése párhuzamosan halad, összeütközésre nem vezet. Ha ezen a téren a culpa in eligendo lenne a kártérítési alap, úgy az alkalmazottak vagyontalansága miatt két veszélyes üzemnek találkozása esetén a kár meg nem térülne a tulajdonos javára, a kártérítési felelősség illuzóriussá válna. Hogy a nagyvárosi forgalomban ennek mi a jelentősége, arra felesleges részletesen kitérnem.

Megnyugvással vesszük tehát a Kuria állásfoglalását ebben a kérdésben, mely szerint az 551. sorszámú polgári jogi elvi határozat azon szabálya pedig, hogy két veszélyes üzem találkozása esetében a kártérítési felelősség kérdésében a magánjog általános rendelkezései az irányadók, csak azt jelenti, hogy a vétkesség nélküli tárgyi felelősség egyik fél javára sem vehető figyelembe és hogy egyik, vagy másik félnek kártérítési kötelezettsége a vétkesség alapján állapítandó meg; azonban abban a kérdésben, hogy a munkaadó az alkalmazottja cselekményéért felelős-e, vagy sem, változatlanul a 84. számú teljes ülési döntvény 2. tételében lefektetett az a szabály nyer alkalmazást; hogy a veszélyes üzem fenntartója a vétkes alkalmazottjának a cselekményeiért felelős.

(P. II. 3403/1930; 1930. nov. 19.)

Reméljük, hogy ez az elvi állásfoglalás állandó gyakorlattá válik.

Sz-i.

Beszámítás kényszeregyességi adóssal szemben. Közöljük a budapesti kir. törvényszéknek 27. Pf. 13496/1930 sz. ítéletét, amelyben a következő döntés foglaltatik:

Felperes F. H.-nak a kényszeregyességi eljárás megindítása előtt tartozott 148 pengővel. F. H. a kényszeregyességi eljárás megindítása előtt a követelését a jelen perbeli alperesre engedményezte át, aki viszont a felperesnek tartozott ugyancsak 148 pengővel.

A helyzet így az, hogy amidőn felperes kényszeregyességbe került, F. H.-val szemben fennálló tartozása szembekerült a jelen perbeli alperes (engedményes) követelésével.

Jogszabály, az 1410/1926. M. E. sz. rendelet 60. §-a szerint, hogy az oly követelést, amellyel szemben az adósnak az egyességi eljárás megindításakor beszámítható viszontkövetelése van, az egyességi eljárás a beszámítható összeg erejéig nem érinti.

Ha tehát a kényszeregyességben felperes ellen F. H. követelése bejelentetett, ez mint a kényszeregyességi adós olyan tartozása, amellyel szemben az adósnak a kényszeregyességi eljárás megindítása előtt beszámítható követelése volt, nem sorozható a kvótáisan fizetendő követelések közé és így felperesnek a F. H. engedménye folytán a kényszeregyesség dacára nem a kvótális 50%-kal, hanem az egész 148 pengővel tartozván, ha most felperes az alperes ellen a maga 148 P követelését érvényesíti, ezzel szemben alperes a felperes elleni követelését jogosan beszámíthatja.

Ez a döntés teljesen figyelmen kívül hagyta a felperesnek ama panaszát, hogy F. H. engedménye a kényszeregyesség megindítása előtt néhány nappal és az insolvencia tudatában történt, mert ez a kérdés a k.e. adós és az engedményes közti viszonyra nem tartozik, hanem legfeljebb egy utóbb megnyitandó csőd keretében volna tárgyalható, egy a csődtömeggondnok által indított megtámadási per keretében.

F. P.

Kötelező-e az ügyvédi ellenjegyzés a fellebbezésnél kötött forgalmu lakásokra vonatkozó felmondási perekben? A 8888/1927. sz. M. E. rendelet, — melynek hatálya annak 2. §-ának 1. bekezdése szerint szabad rendelkezés alá eső helyiségekre nem terjed ki —, 32. §-ában ki-